

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1097/2021
21.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Новица Здравковић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља „Прешево“ из Прешева, кога заступа пуномоћник Насер Арифи, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3334/20 од 04.12.2020. године, у седници одржаној 21.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3334/20 од 04.12.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П1 26/20 од 01.09.2020. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражено да се тужени обавезе да тужиљи на име накнаде штете због неисплаћене накнаде за прековремени рад исплати за август и октобар 2015. године и од јануара са мајом месецом 2016. године, појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом, ближе наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, тужиља је обавезана да туженом накнади трошкове парничног поступка, у износу од 48.370,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3334/20 од 04.12.2020. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда, тако што је тужени обавезан да тужиљи на име увећане зараде за прековремени рад исплати за октобар 2015. године и од јануара са мајом 2016. године појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом ближе означено у том ставу изреке, док је захтев за месец август 2015. године одбијен. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 68.740,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући обавезујући део због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог дозвољена по члану 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број

72/11...18/20), испитао је побијану пресуду на основу члана 408. тог Закона и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је код туженог у радном односу на неодређено време на радном месту У спорном периоду тужила је била радно ангажована у Прихватном центру за мигранте у насељу Железничка станица у Прешеву, тако што је радила од 14,00 до 22,00 часа увече (8 сати) и тада није радила у Дому здравља, где је обављала свој редован посао тако што је радила по 7 сати (што је евидентирано у карнету), док је дежурство суботом и недељом организовано са по 12 часова рада, и такође уредно евидентирано. На основу овереног распореда рада од стране одговорних лица (евиденције радног времена) и обрачунских листа за тужилу, вештачењем је утврђено је да је тужила радила дуже од пуног фонда часова за одређени месец, као и да тужени није обрачунавао, нити исплаћивао зараду са увећањем по основу прековременог рада, која за спорни период износи укупно 19.628,30 динара. Тужила је у складу са налазом и мишљењем вештака определила тужбени захтев, а тужени је истакао приговор застарелости потраживања за август и октобар месец 2015. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев налазећи да када не постоји писани захтев послодавца за прековремени рад, тада сати који су у евиденцији туженог приказани као рад дужи од пуног радног времена не представљају основ за накнаду увећане зараде за прековремени рад у смислу одредбе члана 53. Закона о раду.

Другостепени суд је супротно становишту првостепеног суда закључио да тужила има право на исплату увећане зараде за прековремени рад за месец октобар 2015. године (потраживање за август 2015. године је застарело) и за период од јануара са мајом 2016. године, утврђену вештачењем на основу разлике укупно оствареног фонда часова рада и исплаћених часова, будући да тужени није доказао да је тужили исплатио увећану зараду на основу члана 108. став 1. тачка 3. Закона о раду, члана 77. Закона о здравственој заштити и члана 95. Посебног колективног уговора за здравствене установе, нити је омогућио коришћење слободних дана.

По оцени Врховног касационог суда, становиште другостепеног суда је правилно.

Дежурство у здравственим установама, као прековремени рад, уређује се посебним законом (члан 54. Закона о раду). Законом о здравственој заштити ("Службени гласник РС", бр. 107/2005... 106/2015, важећи у спорном периоду), као посебним законом регулисан је прековремени рад у здравственој установи, тако да по члану 77. став 9. здравствени радник за кога је одлуком директора здравствене установе уведено дежурство има право на увећану зараду за дежурство као прековремени рад, у складу са законом и прописима којима се уређује рад. По члану 108. став 1. тачка 3. Закона о раду, запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду за прековремени рад - најмање 26% од основице.

Права запослених по основу прековременог рада уређена су Посебним колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 1 од 6. јануара 2015.), тако што здравствена установа може, ради обезбеђивања непрекидне здравствене заштите, да уведе дежурство као прековремени рад, у складу са законом и овим уговором (члан 39. став 1.). По члану 42. запослени здравствени радник који ради прековремено у складу са чл. 39–41. и чланом 95. овог уговора има право на додатак на плату за прековремени рад, у складу са овим уговором. На захтев запосленог прековремени рад из ст. (1) и (2) овог члана се тромесечно прерачунава у слободне сате, уместо права на додатак на плату. Послодавац је дужан да запосленом обезбеди коришћење слободних сати из става (3) овог члана најкасније у року од шест месеци од протекла тромесечја у коме их је остварио. О слободним сатима се води евиденција. За сваки сат прековременог рада, запослени има право на сат и по слободно. Ако због потреба процеса и организације рада слободни сати не могу бити искоришћени у року из члана 42. став (4) овог уговора, запослени остварује право на додатак на плату за прековремени рад, у складу са законом и чланом 95. овог уговора (члан 43. став 1.). По члану 95. став 1. тачка 4. запослени има право на додатак на плату за прековремени рад здравствених радника (дежурство и рад по позиву) – 26% од основне плате.

У конкретној ситуацији тужила је радила у Прихватном центру за мигранте у Прешеву према унапред припремљеном распореду рада од стране туженог, који је уредно оверен од стране одговорних лица и тада није радила у Дому здравља, где је обављала свој редован посао, па је на основу укупно оствареног фонда часова рада и исплаћених часова, вештачењем утврђена висина неисплаћеног додатка на плату за прековремени рад уз обрачун нето износа за сваки појединачни месец. Следом наведеног правилно је становиште другостепеног суда да тужила има право на исплату увећане зараде за прековремени рад, будући да тужени није доказао да је тужили исплатио увећану зараду, нити да је омогућио коришћење слободних сати. Супротно наводима ревизије, није само одлука послодавца о увођењу прековременог рада услов за исплату увећане зараде, већ остварен рад дужи од пуног радног времена који је тужила обављала на основу распореда рада утврђеног од стране одговорних лица туженог.

Имајући у виду наведено неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић